

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

**Έκθεση σχετικά με τους ετήσιους
λογαριασμούς
του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων
(EMA)
για το οικονομικό έτος 2019**

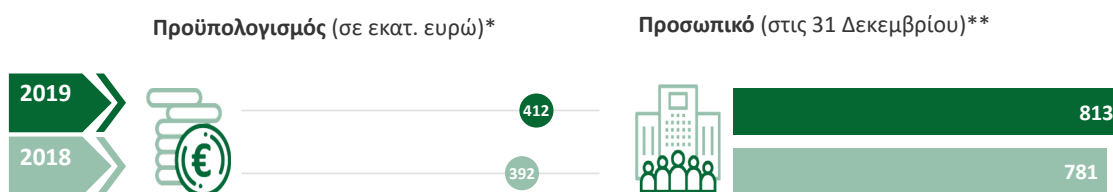
συνοδευόμενη από τις απαντήσεις του Οργανισμού

Εισαγωγή

01 Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων («ο Οργανισμός» ή «ο EMA»), ο οποίος μετέφερε την έδρα του στο Άμστερνταμ, ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2309/93 του Συμβουλίου, ο οποίος αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 726/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹. Ο Οργανισμός λειτουργεί σε δίκτυο που καλύπτει ολόκληρη την ΕΕ και συντονίζει τους επιστημονικούς πόρους που θέτουν στη διάθεσή του οι εθνικές αρχές, με σκοπό την εξασφάλιση της αξιολόγησης και της εποπτείας των φαρμάκων που προορίζονται για ανθρώπινη ή κτηνιατρική χρήση.

02 Στο **γράφημα 1** παρουσιάζονται τα βασικά αριθμητικά στοιχεία που αφορούν τον Οργανισμό².

Γράφημα 1: Βασικά αριθμητικά στοιχεία που αφορούν τον Οργανισμό

* Τα στοιχεία για τον προϋπολογισμό βασίζονται στις συνολικές πιστώσεις πληρωμών που ήταν διαθέσιμες κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

** Στο προσωπικό περιλαμβάνονται οι μόνιμοι, έκτακτοι και συμβασιούχοι υπάλληλοι της ΕΕ, καθώς και οι αποσπασμένοι εθνικοί εμπειρογνώμονες, αλλά όχι οι προσωρινά απασχολούμενοι και οι σύμβουλοι.

Πηγή: Ενοποιημένοι ετήσιοι λογαριασμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2018 και προσωρινοί ενοποιημένοι ετήσιοι λογαριασμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2019. Τα στοιχεία περί προσωπικού παρασχέθηκαν από τον Οργανισμό.

¹ ΕΕ L 214 της 24.8.1993, σ. 1, και ΕΕ L 136 της 30.4.2004, σ. 1. Δυνάμει του τελευταίου αυτού κανονισμού, η αρχική ονομασία του Οργανισμού, «Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Αξιολόγηση των Φαρμακευτικών Προϊόντων», αντικαταστάθηκε με την ονομασία «Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων».

² Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις αρμοδιότητες και τις δραστηριότητες του Οργανισμού διατίθενται στον ιστότοπό του: www.ema.europa.eu.

Πληροφορίες προς υποστήριξη της δήλωσης αξιοπιστίας

03 Η προσέγγιση ελέγχου που εφαρμόζει το Συνέδριο περιλαμβάνει αναλυτικές ελεγκτικές διαδικασίες, άμεσες ελεγκτικές δοκιμασίες πράξεων και αξιολόγηση των βασικών δικλίδων ελέγχου που περιλαμβάνουν τα συστήματα εποπτείας και ελέγχου του Οργανισμού. Τα ανωτέρω συμπληρώνονται από αποδεικτικά στοιχεία προερχόμενα, αφενός, από τις εργασίες άλλων ελεγκτών και, αφετέρου, από την ανάλυση των πληροφοριακών στοιχείων που παρέχει η διοίκηση του Οργανισμού.

Δήλωση αξιοπιστίας του Συνεδρίου προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο – Έκθεση του ανεξάρτητου ελεγκτή

Γνώμη

04 Ελέγξαμε:

- α) τους λογαριασμούς του Οργανισμού οι οποίοι περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις³ και τις εκθέσεις σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού⁴ για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2019, καθώς και
- β) τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί αυτοί,

όπως επιτάσσει το άρθρο 287 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

³ Οι οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τον ισολογισμό, την κατάσταση οικονομικών αποτελεσμάτων, την κατάσταση ταμειακών ροών, την κατάσταση μεταβολών του καθαρού ενεργητικού, καθώς και σύνοψη των κύριων λογιστικών πολιτικών και άλλες επεξηγηματικές σημειώσεις.

⁴ Οι καταστάσεις σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού περιλαμβάνουν τις καταστάσεις που παρουσιάζουν συγκεντρωτικά το σύνολο των πράξεων του προϋπολογισμού και τις σχετικές επεξηγηματικές σημειώσεις.

Αξιοπιστία των λογαριασμών

Γνώμη σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών

05 Κατά τη γνώμη μας, οι λογαριασμοί του Οργανισμού για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2019 απεικονίζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη πλευρά, την οικονομική κατάστασή του την 31η Δεκεμβρίου 2019, τα αποτελέσματα των πράξεών του, τις ταμειακές ροές του και τις μεταβολές του καθαρού ενεργητικού του για το οικονομικό έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό του και τους λογιστικούς κανόνες που ενέκρινε ο υπόλογος της Επιτροπής. Οι κανόνες αυτοί βασίζονται στα διεθνώς αποδεκτά λογιστικά πρότυπα για τον δημόσιο τομέα.

Επισήμανση ειδικού θέματος

06 Εφιστάται η προσοχή στη σημείωση 3.1.3 των προσωρινών λογαριασμών του Οργανισμού, η οποία περιγράφει την αβεβαιότητα της σύμβασης μίσθωσης των πρώην εγκαταστάσεων του Οργανισμού στο Λονδίνο, η οποία λήγει το 2039 και δεν προβλέπει τη δυνατότητα πρόωρης καταγγελίας. Ωστόσο, είναι δυνατή η υπεκμίσθωση των εγκαταστάσεων με τη συγκατάθεση του ιδιοκτήτη. Τον Ιούλιο του 2019, ο Οργανισμός κατέληξε σε συμφωνία με τον ιδιοκτήτη και υπεκμίσθωσε, από τον ίδιο μήνα, τα πρώην γραφεία του σε έναν υπενοικιαστή υπό όρους που συνάδουν με τους όρους της κύριας σύμβασης μίσθωσης. Η σύμβαση υπεκμίσθωσης λήγει τον Ιούνιο του 2039, όπως και η σύμβαση του Οργανισμού. Δεδομένου ότι ο Οργανισμός παραμένει συμβαλλόμενο μέρος της σύμβασης μίσθωσης, συνεχίζει να φέρει ευθύνη για το σύνολο των οφειλόμενων μισθωμάτων εάν ο υπομισθωτής δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Αυτό περιγράφεται στη σημείωση 4.8.1 σχετικά με τις λειτουργικές μισθώσεις και στη σημείωση 4.8.2 για τις ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το συνολικό εκτιμώμενο εναπομένον μίσθωμα, τα συναφή έξοδα λειτουργίας και η ασφάλιση του εκμισθωτή που οφείλει να καταβάλει ο Οργανισμός έως το τέλος της περιόδου μίσθωσης ανέρχονται σε 417 εκατομμύρια ευρώ. Δεν διατυπώνουμε γνώμη με επιφύλαξη σε σχέση με το συγκεκριμένο θέμα.

Νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί

Έσοδα

Γνώμη σχετικά με τη νομιμότητα και κανονικότητα των εσόδων στα οποία βασίζονται οι λογαριασμοί

07 Κατά τη γνώμη μας, τα έσοδα στα οποία βασίζονται οι λογαριασμοί για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2019 είναι, από κάθε ουσιώδη πλευρά, νόμιμα και κανονικά.

Πληρωμές

Γνώμη σχετικά με τη νομιμότητα και κανονικότητα των πληρωμών στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί

08 Κατά τη γνώμη μας, οι πληρωμές στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2019 είναι, από κάθε ουσιώδη πλευρά, νόμιμες και κανονικές.

Στοιχεία για τη θεμελίωση των γνωμών

09 Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου (ΔΠΕ) και τους κώδικες δεοντολογίας της IFAC, καθώς και σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα των ανώτατων οργάνων ελέγχου του INTOSAI (ISSAI). Οι αρμοδιότητές μας, όπως απορρέουν από τα εν λόγω πρότυπα, περιγράφονται αναλυτικότερα στην ενότητα της έκθεσής μας υπό τον τίτλο «Αρμοδιότητες του ελεγκτή». Ενεργούμε ανεξάρτητα, σύμφωνα με τον κώδικα δεοντολογίας για επαγγελματίες λογιστές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας για Λογιστές (κώδικας IESBA), καθώς και σύμφωνα με τις σχετικές με τον έλεγχό μας απαιτήσεις δεοντολογίας, έχοντας επίσης εκπληρώσει τις λοιπές δεοντολογικές υποχρεώσεις μας σε συνάρτηση με τις εν λόγω απαιτήσεις και τον κώδικα IESBA. Θεωρούμε ότι τα αποδεικτικά στοιχεία ελέγχου που συγκεντρώσαμε είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της γνώμης μας.

Αρμοδιότητες της διοίκησης και των υπευθύνων για τη διακυβέρνηση

10 Σύμφωνα με τα άρθρα 310 έως 325 της ΣΛΕΕ και τον δημοσιονομικό κανονισμό του Οργανισμού, η διοίκηση του Οργανισμού φέρει την ευθύνη για την κατάρτιση και την παρουσίαση των λογαριασμών του βάσει των διεθνών αποδεκτών λογιστικών προτύπων για τον δημόσιο τομέα, καθώς και για τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων στις οποίες αυτοί βασίζονται. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και τη διατήρηση εσωτερικών δικλίδων ελέγχου με σκοπό την κατάρτιση και παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων οι οποίες να μην περιέχουν ουσιώδεις ανακρίβειες, οφειλόμενες σε απάτη ή σφάλμα. Επίσης, η διοίκηση είναι υπεύθυνη να διασφαλίζει ότι οι δραστηριότητες, οι χρηματοοικονομικές πράξεις και οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις συμμορφώνονται με τις επίσημες απαιτήσεις που τις διέπουν. Η διοίκηση του Οργανισμού φέρει την τελική ευθύνη για τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί.

11 Κατά την κατάρτιση των λογαριασμών, η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της δυνατότητας του Οργανισμού να διατηρηθεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, για τη γνωστοποίηση, κατά περίπτωση, ζητημάτων που αφορούν αυτή τη συνέχιση της δραστηριότητας και, τέλος, για την τήρηση λογιστικής βάσει της αρχής της συνέχισης της δραστηριότητας, εκτός εάν η διοίκηση σκοπεύει να προβεί στην εκκαθάριση της ελεγχόμενης μονάδας ή σε παύση δραστηριοτήτων ή εάν δεν έχει άλλη ρεαλιστική επιλογή παρά να ενεργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο.

12 Οι υπεύθυνοι για τη διακυβέρνηση είναι επιφορτισμένοι με την επίβλεψη της διαδικασίας υποβολής των χρηματοοικονομικών εκθέσεων του Οργανισμού.

Αρμοδιότητες του ελεγκτή όσον αφορά τον έλεγχο των λογαριασμών και των πράξεων στις οποίες αυτοί βασίζονται

13 Στόχος μας είναι, αφενός, να αποκομίζουμε εύλογη βεβαιότητα τόσο σχετικά με την απουσία ουσιωδών ανακρίβειών στους λογαριασμούς του Οργανισμού όσο και σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων στις οποίες αυτοί βασίζονται και, αφετέρου, βάσει του ελέγχου που διενεργούμε, να παρέχουμε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ή στις άλλες αρμόδιες για την απαλλαγή αρχές δηλώσεις τόσο ως προς την αξιοπιστία των λογαριασμών του Οργανισμού όσο και ως προς τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων στις οποίες αυτοί βασίζονται. Εύλογη βεβαιότητα σημαίνει βεβαιότητα υψηλού βαθμού, χωρίς όμως αυτό να αποτελεί εγγύηση ότι, οσάκις υπάρχει ουσιώδης ανακρίβεια ή μη συμμόρφωση, αυτή θα εντοπίζεται πάντοτε με τον έλεγχο. Η ανακρίβεια και η μη συμμόρφωση μπορεί να οφείλονται σε απάτη ή σφάλμα, θεωρούνται δε ουσιώδεις, εάν εύλογα πιθανολογείται ότι, είτε από κοινού είτε έκαστη μεμονωμένα, θα επηρέαζαν τις

οικονομικές αποφάσεις των χρηστών που βασίζονται σε αυτούς τους λογαριασμούς.

14 Όσον αφορά τα έσοδα, επαληθεύουμε τις επιχορηγήσεις που λαμβάνονται από την Επιτροπή ή από τις συνεργαζόμενες χώρες και αξιολογούμε τις διαδικασίες που ακολουθεί ο Οργανισμός για την είσπραξη τελών και άλλων εσόδων, εφόσον υπάρχουν.

15 Όσον αφορά τις δαπάνες, εξετάζουμε τις πράξεις πληρωμών αφού πραγματοποιηθούν, καταχωριστούν και εγκριθούν οι δαπάνες. Η εξέταση αυτή καλύπτει όλες τις κατηγορίες πληρωμών (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που πραγματοποιούνται για την αγορά στοιχείων ενεργητικού), εκτός των προπληρωμών, κατά τον χρόνο της εκτέλεσής τους. Οι προπληρωμές εξετάζονται όταν ο αποδέκτης των κεφαλαίων αιτιολογήσει την ορθή χρήση τους και ο Οργανισμός αποδεχθεί την αιτιολόγηση εκκαθαρίζοντας την προπληρωμή, είτε το ίδιο οικονομικό έτος είτε αργότερα.

16 Σύμφωνα με τα ISA και τα ISSAI, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε την επαγγελματική επιφυλακτικότητά μας καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τον κίνδυνο ύπαρξης ουσιωδών ανακρίβειών στους λογαριασμούς, καθώς και τον κίνδυνο ουσιώδους μη συμμόρφωσης των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι εν λόγω λογαριασμοί με τις υποχρεώσεις που ορίζει το νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οφειλόμενης σε απάτη ή σε σφάλμα, σχεδιάζουμε και εκτελούμε ελεγκτικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση των κινδύνων αυτών και συλλέγουμε αποδεικτικά στοιχεία ελέγχου επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση των γνώμών μας. Ο κίνδυνος να μην εντοπιστεί ουσιώδης ανακρίβεια ή μη συμμόρφωση οφειλόμενη σε απάτη είναι υψηλότερος από τον αντίστοιχο κίνδυνο μη εντοπισμού ουσιώδους ανακρίβειας ή μη συμμόρφωσης λόγω σφάλματος, καθότι η απάτη μπορεί να συνίσταται σε αθέμιτη σύμπραξη, παραποίηση, εσκεμμένη παράλειψη, ψευδή δήλωση ή καταστρατήγηση εσωτερικών δικλίδων ελέγχου.
- Διαμορφώνουμε σφαιρική εικόνα του συστήματος εσωτερικών δικλίδων ελέγχου που αποτελεί αντικείμενο του συγκεκριμένου ελέγχου μας, προκειμένου να σχεδιάσουμε τις αρμόζουσες στις περιστάσεις ελεγκτικές διαδικασίες, αλλά όχι προκειμένου να διατυπώσουμε γνώμη σχετικά με την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικών δικλίδων ελέγχου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που ακολουθούνται και τον εύλογο χαρακτήρα των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων στις οποίες προβαίνει η διοίκηση.

- Εξάγουμε συμπέρασμα σχετικά με την ενδεδειγμένη ή μη χρήση από τη διοίκηση της λογιστικής βάσει της αρχής της συνέχισης της δραστηριότητας, και αξιοποιώντας τα αποδεικτικά στοιχεία ελέγχου που έχουμε συλλέξει, σχετικά με το κατά πόσον υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα σε σχέση με γεγονότα ή περιστάσεις που ενδεχομένως θέτουν σοβαρά εν αμφιβόλω την ικανότητα του Οργανισμού να συνεχίσει τις δραστηριότητές του. Εάν το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγουμε είναι η ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας, οφείλουμε στην έκθεση ελέγχου μας να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις στους λογαριασμούς ή, εάν οι γνωστοποιήσεις αυτές δεν είναι επαρκείς, να διατυπώσουμε διαφοροποιημένη γνώμη. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται στα αποδεικτικά στοιχεία ελέγχου που έχουμε συγκεντρώσει μέχρι την ημερομηνία έγκρισης της έκθεσης των ελεγκτών μας. Ωστόσο, υπάρχει το ενδεχόμενο μελλοντικά γεγονότα ή περιστάσεις να οδηγήσουν σε αδυναμία της ελεγχόμενης μονάδας να διατηρηθεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των λογαριασμών, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσον οι λογαριασμοί αντικατοπτρίζουν τις πράξεις και τα συμβάντα στα οποία αυτοί βασίζονται κατά τρόπο που να επιτρέπει την εύλογη παρουσίασή τους.
- Συγκεντρώνουμε επαρκή και κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία ελέγχου σχετικά με τις οικονομικές πληροφορίες του Οργανισμού, προκειμένου να διατυπώσουμε γνώμη σχετικά με τους λογαριασμούς και τις πράξεις στις οποίες αυτοί βασίζονται. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και τη διενέργεια του ελέγχου και φέρουμε την αποκλειστική ευθύνη για την ελεγκτική γνώμη που διατυπώνουμε.
- Λάβαμε υπόψη τις ελεγκτικές εργασίες του ανεξάρτητου εξωτερικού ελεγκτή επί των λογαριασμών του Οργανισμού, όπως ορίζει το άρθρο 70, παράγραφος 6, του δημοσιονομικού κανονισμού της ΕΕ, κατά περίπτωση.

Ενημερώνουμε τη διοίκηση, μεταξύ άλλων, σχετικά με την προβλεπόμενη εμβέλεια και το χρονοδιάγραμμα των ελεγκτικών εργασιών, καθώς και σχετικά με σημαντικές διαπιστώσεις του ελέγχου, περιλαμβανομένων τυχόν σημαντικών ελλείψεων στο σύστημα εσωτερικών δικλίδων ελέγχου που εντοπίζουμε στο πλαίσιο αυτών των εργασιών μας. Μεταξύ των ζητημάτων σχετικά με τα οποία επικοινωνήσαμε με τον Οργανισμό, προσδιορίζουμε εκείνα που έχουν τη μεγαλύτερη σημασία στο πλαίσιο του ελέγχου των λογαριασμών της υπό εξέταση περιόδου, τα οποία και αναδεικνύονται για τον λόγο αυτό ως τα κύρια ζητήματα του ελέγχου. Τα ζητήματα αυτά περιγράφονται στην έκθεση ελέγχου μας, εκτός εάν η δημόσια γνωστοποίησή τους αντιβαίνει σε νόμο ή κανονισμό ή εάν, σε εξαιρετικά σπάνιες περιπτώσεις, κρίνουμε ότι ένα ζήτημα δεν πρέπει να δημοσιοποιηθεί στην έκθεσή μας, καθώς πιθανολογείται εύλογα ότι οι αρνητικές

συνέπειες μιας τέτοιας γνωστοποίησης θα υπερκερούσαν τα οφέλη της για το δημόσιο συμφέρον.

17 Οι παρατηρήσεις που ακολουθούν δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση τη γνώμη του Συνεδρίου.

Παρατηρήσεις σχετικά με τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων

18 Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, 119 επιτόπιοι σύμβουλοι παρείχαν υπηρεσίες στις εγκαταστάσεις του Οργανισμού, με εργοδότες διάφορους παρόχους, ορισμένοι από τους οποίους έχουν την έδρα τους σε άλλα κράτη μέλη (κυρίως στο Βέλγιο) και ορισμένοι στις Κάτω Χώρες. Ο Οργανισμός δεν ήταν σε θέση να επιβεβαιώσει στους ελεγκτές αν οι υπάλληλοι των εταιρειών προσωρινής απασχόλησης που παρέχουν υπηρεσίες στις εγκαταστάσεις του πληρούσαν τις προϋποθέσεις για υπαγωγή στο καθεστώς του αποσπασμένου εργαζομένου σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου των Κάτω Χωρών για τη μεταφορά της οδηγίας για την απόσπαση των εργαζομένων (οδηγία 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵) και της οδηγίας για την εφαρμογή της (οδηγία 2014/67/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶).

Θεωρούμε ότι στο πλαίσιο των προσκλήσεων υποβολής προσφορών για την παροχή υπηρεσιών, ο Οργανισμός έχει, ως αναθέτουσα αρχή, την ευθύνη να επαληθεύει τις δηλώσεις συμμόρφωσης των αναδόχων με την ενωσιακή και την εθνική κοινωνική και εργατική νομοθεσία (συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων), όπως απαιτείται από τον δημοσιονομικό κανονισμό που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης. Παραδείγματος χάριν, ο Οργανισμός θα μπορούσε να είχε εκπληρώσει τη συγκεκριμένη απαίτηση ζητώντας από τον ανάδοχο να καταρτίσει κατάλογο των εν λόγω εργαζομένων και να υποβάλει αποδεικτικά στοιχεία ότι συμμορφώνεται με την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους υποδοχής (π.χ. έγγραφο που αποδεικνύει ότι είχε κοινοποιήσει την απόσπαση των εργαζομένων στο κράτος μέλος υποδοχής). Ωστόσο, κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, δεν είχε πράξει κάτι τέτοιο, ούτε είχε προβεί σε περαιτέρω ενέργειες για να

⁵ ΕΕ L 18 της 21.1.1997, σ. 1.

⁶ ΕΕ L 159 της 28.5.2014, σ. 11.

εξασφαλίσει τη συμμόρφωση με τις σχετικές απαιτήσεις του δημοσιονομικού κανονισμού.

Ο Οργανισμός πρέπει επίσης να γνωρίζει την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους υποδοχής σχετικά με τους αποσπασμένους εργαζόμενους και να συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει η εν λόγω νομοθεσία στον αποδέκτη των υπηρεσιών (δηλαδή στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων) τις οποίες παρέχουν αποσπασμένοι εργαζόμενοι.

Παρατηρήσεις σχετικά με τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση

19 Κατά τη διάρκεια μιας διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει, κατά περίπτωση, να υποδιαιρούν τις συμβάσεις σε παρτίδες, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ανάγκη να διευκολυνθεί η ύπαρξη ευρείας βάσης ανταγωνισμού. Οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να επιτρέπουν στους προσφέροντες ισότιμη πρόσβαση στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων και δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα στον ανταγωνισμό.

20 Τον Μάρτιο του 2019, ο Οργανισμός κίνησε διαδικασία σύναψης συμβάσεων με δύο μέρη: την προμήθεια εκτυπωτών και τη διαχείριση του χώρου εκφόρτωσης εμπορευμάτων στις νέες εγκαταστάσεις του Οργανισμού στο Άμστερνταμ. Μολονότι τα εν λόγω δύο θέματα είναι εντελώς άσχετα μεταξύ τους, αποτέλεσαν αντικείμενο μιας ενιαίας παρτίδας, εκτιμώμενης αξίας 6 200 000 ευρώ για μέγιστη περίοδο 6 ετών. Σχετικά με την εν λόγω πρόσκληση υποβολής προσφορών ελήφθησαν μόνο δύο προσφορές.

Συνδυάζοντας τη διαδικασία σύναψης σύμβασης για την προμήθεια εκτυπωτών με εκείνη για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης του χώρου εκφόρτωσης, ο Οργανισμός ενδεχομένως περιόρισε τον αριθμό των δυνητικά ενδιαφερόμενων προσφερόντων, μη επιτρέποντάς τους να υποβάλουν προσφορά για μία από τις δύο υπηρεσίες, υπονομεύοντας τον θεμιτό ανταγωνισμό.

Επιπλέον, παρέτεινε τη διάρκεια της σύμβασης από τέσσερα σε έξι έτη. Τέτοιου είδους παράταση επιτρέπεται βάσει του δημοσιονομικού κανονισμού μόνο σε εξαιρετικές και αιτιολογημένες περιπτώσεις. Η διάρκεια ζωής του εξοπλισμού που αφορά η σύμβαση και το σημαντικό ποσό που θα έπρεπε να επενδύσει ο ανάδοχος για την απόκτηση των εκτυπωτών δεν αποτελούν επαρκείς λόγους για τέτοιου είδους παράταση.

21 Τον Οκτώβριο του 2019, ο Οργανισμός συνήψε σύμβαση-πλαίσιο με τρεις εταιρίες για την παροχή προσωρινά απασχολούμενων. Η συνδυασμένη μέγιστη αξία της σύμβασης ανερχόταν σε 15 450 000 ευρώ. Σύμφωνα με τη συγγραφή υποχρεώσεων, το στοιχείο της τιμής είχε συντελεστή στάθμισης 40 %. Συγκεκριμένα προσδιοριζόταν ότι το στοιχείο αυτό πρέπει να περιλαμβάνει την εφαρμογή συντελεστή μετατροπής της συνολικής ωριαίας αμοιβής στις ακαθάριστες ωριαίες αποδοχές των προσωρινά απασχολούμενων σε συγκεκριμένες κατηγορίες καθηκόντων. Βάσει των προσφορών που ελήφθησαν, ιδίως όσον αφορά τις κατηγορίες FGII και FGIII, οι οποίες είχαν τον υψηλότερο συντελεστή στάθμισης στο συνολικό στοιχείο της τιμής, ο συντελεστής μετατροπής κυμαινόταν από 1,85 έως 1,95. Ωστόσο, ο EMA δεν ζήτησε να γίνει εκτίμηση των ακαθάριστων εξόδων προσωπικού για τους προσωρινά απασχολούμενους σε κάθε κατηγορία καθηκόντων που ζητούσε (π.χ. εργοδοτικές εισφορές και λοιπές δαπάνες που καλύπτει ο εργοδότης σύμφωνα με το εργατικό δίκαιο των Κάτω Χωρών).

Κατά συνέπεια, ο EMA θα μπορούσε να είναι σε καλύτερη θέση προκειμένου να αξιολογήσει κατά πόσον το περιθώριο κέρδους ή το ακαθάριστο κέρδος του παρόχου υπηρεσιών ήταν εύλογο συγκριτικά με παρόμοιες συμβάσεις.

22 Τον Μάρτιο του 2019, ο Οργανισμός μετέφερε την έδρα του από το Λονδίνο στο Άμστερνταμ, στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Για να διευκολυνθεί η μετάβαση, ο Οργανισμός χορήγησε πρόσθετη αποζημίωση ταξιδιού σε κάθε υπάλληλό του που μετεγκαταστάθηκε στο Άμστερνταμ, καθώς και στα μέλη της οικογένειάς του. Το ποσό αυτής της πρόσθετης αποζημίωσης (1 227 ευρώ ανά δικαιούχο) υπολογίστηκε ως κατ' αποκοπή ποσό, σύμφωνα με την τιμή εισιτηρίου διακεκριμένης θέσης και όχι σύμφωνα με την τιμή του εισιτηρίου οικονομικής θέσης όπως προβλέπει ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης.

Εάν ο Οργανισμός είχε υπολογίσει το ποσό αυτής της πρόσθετης αποζημίωσης ταξιδιού με βάση την τιμή του εισιτηρίου οικονομικής θέσης, ήτοι της συνήθους κατηγορίας αεροπορικής μετακίνησης εντός της ΕΕ, θα είχε το ίδιο αποτέλεσμα με οικονομικότερο τρόπο, ακόμη και αν συμπεριελάμβανε τη μεταφορά επιπλέον αποσκευής για κάθε δικαιούχο της αποζημίωσης, ώστε να εξασφαλίσει τη μεταφορά της ίδιας ποσότητας αποσκευών με εκείνη που επιτρέπεται στο πλαίσιο της διακεκριμένης θέσης. Συμπεραίνουμε ότι ο Οργανισμός δεν έδωσε μεγάλη σημασία στην αρχή της οικονομίας κατά τον υπολογισμό του ποσού της πρόσθετης αποζημίωσης ταξιδιού.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, ο EMA είχε καταβάλει τόσο την προβλεπόμενη όσο και την έκτακτη αποζημίωση ταξιδιού σε 481 υπαλλήλους του, καθώς και σε 524 μέλη των

οικογενειών τους. Το συνολικό ποσό που είχε εκταμιευθεί μέχρι την ημερομηνία αυτή ανήλθε σε 1 263 305 ευρώ, έναντι 30 562 ευρώ αν είχε χορηγηθεί μόνο η προβλεπόμενη από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης αποζημίωση. Εάν προστεθεί το ποσό των 245 000 ευρώ που έχει δεσμευθεί για περαιτέρω πληρωμές αυτού του είδους, το ποσό που αναμένεται να δαπανηθεί για την εν λόγω έκτακτη αποζημίωση ταξιδιού ανέρχεται σε 1 477 743 ευρώ.

Παρακολούθηση των παρατηρήσεων προηγούμενων ετών

23 Στο **παράρτημα** παρουσιάζεται επισκόπηση των μέτρων που ελήφθησαν σε συνέχεια των παρατηρήσεων που διατύπωσε το Συνέδριο σε προηγούμενα έτη.

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα IV, του οποίου προεδρεύει ο Alex Brenninkmeijer, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, στις 22 Σεπτεμβρίου 2020.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Klaus-Heiner Lehne

Πρόεδρος

Παράρτημα - Παρακολούθηση των παρατηρήσεων προηγούμενων ετών

Έτος	Παρατηρήσεις του Συνεδρίου	Κατάσταση εφαρμογής των διορθωτικών μέτρων (Ολοκληρώθηκε / Εν εξελίξει / Εκκρεμεί / ά.α.)
2014	Ο κανονισμός του Οργανισμού για τα τέλη προβλέπει καταληκτικές ημερομηνίες για την είσπραξή τους. Οι εν λόγω καταληκτικές ημερομηνίες δεν τηρήθηκαν για την πλειονότητα των ελεγχθεισών πράξεων.	Ολοκληρώθηκε
2016-2017-2018	Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ανέθεσαν στον Οργανισμό την εκτέλεση του κανονισμού σχετικά με τη φαρμακοεπαγρύπνηση (αριθ. 1027/2012) και του κανονισμού σχετικά με τις κλινικές δοκιμές (αριθ. 536/2014), δύο έργα που απαιτούν την ανάπτυξη και υλοποίηση δύο μεγάλων συστημάτων ΤΠ που καλύπτουν όλη την ΕΕ. Ελλείψει των απαραίτητων ιδίων εσωτερικών πόρων, ο Οργανισμός χρησιμοποιούσε συμβούλους σε τέτοιο βαθμό ώστε να εξαρτάται σε κρίσιμο βαθμό από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. Ο έλεγχος της ανάπτυξης και της εκτέλεσης έργων δεν ήταν επαρκής και καταγράφηκε κλιμάκωση τόσο στις καθυστερήσεις των έργων όσο στο κόστος. Ο Οργανισμός πρέπει να επισπεύσει την υλοποίηση δράσεων μετριασμού του φαινομένου αυτού, όχι μόνο προκειμένου να ολοκληρωθούν τα εν εξελίξει έργα ΤΠ, αλλά και για την προετοιμασία σημαντικών νέων έργων.	Εν εξελίξει

Έτος	Παρατηρήσεις του Συνεδρίου	Κατάσταση εφαρμογής των διορθωτικών μέτρων (Ολοκληρώθηκε / Εν εξελίξει / Εκκρεμεί / ά.α.)
2016	Ο ιδρυτικός κανονισμός προβλέπει την ανά δεκαετία μόνο εξωτερική αξιολόγηση του οργανισμού και των δραστηριοτήτων του από την Επιτροπή.	Εκκρεμεί (Το ζήτημα εκφεύγει του ελέγχου του Οργανισμού)
2017	Υπάρχει ανάγκη ενίσχυσης της ανεξαρτησίας της υπόλογου καθιστώντας την άμεσα υπόλογη στον διευθυντή (για τα διοικητικά θέματα) και στο διοικητικό συμβούλιο (για τα λειτουργικά θέματα) του Οργανισμού.	Ολοκληρώθηκε
2017	Ο Οργανισμός δημοσιεύει τις προκηρύξεις κενών θέσεων στον ιστότοπό του αλλά όχι στον ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Επιλογής Προσωπικού (EPSO).	Ολοκληρώθηκε
2017	Ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις: στο τέλος του 2017, ο Οργανισμός είχε εισαγάγει την ηλεκτρονική δημοσίευση προκηρύξεων διαγωνισμών για ορισμένες διαδικασίες, όχι όμως και την ηλεκτρονική τιμολόγηση ή την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών.	Ηλεκτρονική υποβολή προσφορών: Ολοκληρώθηκε Ηλεκτρονική τιμολόγηση: Εκκρεμεί

Απάντηση του Οργανισμού

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (εφεξής «ο Οργανισμός» ή «ο EMA») εκφράζει την ικανοποίησή του για τη θετική γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών του 2019 καθώς και σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί.

Όπως επισήμανε το Συνέδριο, το 2019 ήταν και πάλι ένα δύσκολο έτος λόγω της μεταφοράς της έδρας του Οργανισμού στο Άμστερνταμ και της ανάγκης λειτουργίας του στο πλαίσιο σχεδίου επιχειρησιακής συνέχειας.

06. Το ζήτημα των εγκαταστάσεων στο Λονδίνο προέκυψε λόγω της μονομερούς απόφασης του Ηνωμένου Βασιλείου (ΗΒ) να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το θέμα αυτό είχε αρχικά συμπεριληφθεί στη διαπραγματευτική θέση της ΕΕ αλλά στη συνέχεια εξαιρέθηκε.

Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τη θεσμική προσέγγιση της ΕΕ, ο Οργανισμός αναζήτησε εναλλακτική λύση και υπεκμίσθωσε τις εγκαταστάσεις σύμφωνα με τα όρια που καθορίστηκαν από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή της ΕΕ.

Ο Οργανισμός και το διοικητικό του συμβούλιο εκφράζουν την ανησυχία τους για το γεγονός ότι ο EMA, αντί να επικεντρώνει όλες του τις προσπάθειες στην αποστολή του που συνίσταται στην προστασία και την προαγωγή της δημόσιας υγείας, καλείται να διαχειριστεί ακίνητη περιουσία στο έδαφος μιας χώρας που σύντομα θα καταστεί «τρίτη χώρα», εκτρέποντας τους ανθρώπινους και τους οικονομικούς του πόρους από τις αρμοδιότητες τις οποίες έχει στον τομέα της δημόσιας υγείας για τους πολίτες της ΕΕ.

Η προσοχή του Οργανισμού και, ως εκ τούτου, των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, θα πρέπει να διατηρηθούν στο συγκεκριμένο πεδίο για ακόμη 19 χρόνια, έως το 2039.

Παρά τα μέτρα εγγύησης που τέθηκαν υπό διαπραγμάτευση, η λύση της υπεκμίσθωσης ενέχει και αυτή κινδύνους, οι οποίοι μεγεθύνονται λόγω της τρέχουσας κρίσης της COVID 19. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο ο χειρισμός του θέματος αυτού να πραγματοποιηθεί στο σωστό πολιτικό επίπεδο, με τη συμμετοχή της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου, και να βρεθεί μια μακροπρόθεσμη λύση κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου.

18. Ο Οργανισμός λαμβάνει υπόψη την παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με την παρακολούθηση των αποσπασμένων εργαζομένων και αναγνωρίζει τη σημασία της διασφάλισης της πλήρους τήρησης της ισχύουσας οικείας ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας.

Για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση προς τη νομοθεσία για την απασχόληση και την εργατική νομοθεσία των Κάτω Χωρών, ο Οργανισμός έχει αρχίσει να πραγματοποιεί αλλαγές στα υποδείγματα συμβάσεων και το υπόδειγμα τεχνικών προδιαγραφών προκειμένου να συμπεριλάβει πληροφορίες σχετικά με την οδηγία για την απόσπαση των εργαζομένων.

Εάν χρειαστεί, θα ληφθούν περαιτέρω μέτρα μετά την ολοκλήρωση της διεξοδικής

νομικής ανάλυσης.

19. Ο Οργανισμός λαμβάνει υπόψη την παρατήρηση του Συνεδρίου.

20. Δεδομένου ότι η υπηρεσία διαχείρισης του χώρου εκφόρτωσης στις νέες εγκαταστάσεις του Οργανισμού στο Άμστερνταμ αντιπροσωπεύει δύο από τα εννέα ΙΠΑ που προβλέπονται στη σύμβαση-πλαίσιο και ότι δίνεται έμφαση στην ποιότητα των διαδικαστικών πτυχών της εν λόγω υπηρεσίας, δεν θα ήταν πρακτικό ούτε αποτελεσματικό να υπάρξει επιμέρους διαδικασία υποβολής προσφορών για τη συγκεκριμένη υπηρεσία.

Σκοπός της πρωτοβουλίας για παράταση της διάρκειας της σύμβασης ήταν να προληφθεί τυχόν έλλειψη ενδιαφέροντος από δυνητικούς προσφέροντες λόγω του μεγάλου στόλου (45 πολυλειτουργικές συσκευές) που θα έπρεπε να προμηθευτεί ο Οργανισμός καθώς και να εγκατασταθούν και να συντηρηθούν στις νέες εγκαταστάσεις του.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τη Συμβουλευτική επιτροπή αγορών και συμβάσεων, το καθεστώς σχετικά με τη διάρκεια της σύμβασης είναι 4 + 1 + 1, γεγονός που σημαίνει ότι μετά από 4 χρόνια η σύμβαση μπορεί να λήξει εάν χρειαστεί.

21. Ο Οργανισμός έχει εγκατασταθεί σε μια νέα χώρα (Κάτω Χώρες) από τον Μαρτίου 2019, στην οποία δεν γνώριζε εκ των προτέρων ποιες είναι οι συνθήκες της αγοράς. Ως εκ τούτου, πραγματοποιήθηκε έρευνα αγοράς για την κατανόηση των τοπικών (ολλανδικών) συνθηκών που ισχύουν στην αγορά για τους προσωρινά απασχολούμενους.

Στο πλαίσιο της εν λόγω έρευνας και συνεργασίας μεταξύ των οργάνων της ΕΕ, ο EMA έλαβε υπόψη τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από άλλους οργανισμούς της ΕΕ, οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι εδώ και πολύ περισσότερο καιρό στις Κάτω Χώρες, όπως το JRC στο Petten (57 χρόνια) και ο Eurojust (16 χρόνια). Επιπλέον, ο Οργανισμός ζήτησε από μια ολλανδική δικηγορική εταιρεία να επανεξετάσει και να υποβάλει παρατηρήσεις σχετικά με το σχέδιο τεχνικών προδιαγραφών και το σχέδιο σύμβασης για τις υπηρεσίες που παρέχονται από προσωρινά απασχολούμενους, ούτως ώστε να διασφαλίσει τη συμμόρφωση και την ευθυγράμμισή τους με την τοπική νομοθεσία.

Η τιμή εκτιμήθηκε σφαιρικά και ο Οργανισμός θεωρεί ότι η αυστηρή τήρηση της δέουσας επιμέλειας είχε θετικό αποτέλεσμα. Ωστόσο, ο Οργανισμός λαμβάνει υπόψη τη σύσταση του ΕΕΣ.

22. Ο Οργανισμός θέσπισε μέτρα κοινωνικής φύσεως, δυνάμει του άρθρου 1ε του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, στο πλαίσιο της μεταφοράς της έδρας του Οργανισμού από το Λονδίνο στο Άμστερνταμ συνεπεία της απόφασης αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ.

Για τους σκοπούς ενός αποτελεσματικού κοινωνικού μέτρου που αποσκοπεί στη στήριξη και τη διατήρηση του προσωπικού στο πλαίσιο των εξαιρετικών συνθηκών της μετεγκατάστασης των μελών του προσωπικού (ενώ εξακολουθούν να εκτελούν αδιαλείπτως την εντολή του Οργανισμού) και των οικογενειών τους, από το Ηνωμένο Βασίλειο στις Κάτω Χώρες, η αρχή της οικονομίας δεν θα πρέπει να εξετάζεται μεμονωμένα και με μόνο σημείο αναφοράς την τιμή του αεροπορικού εισιτηρίου οικονομικής θέσης, αλλά θα πρέπει να συνεκτιμώνται και άλλοι παράγοντες.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2020.

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) εφαρμόζεται δυνάμει της [απόφασης αριθ. 6-2019 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων από τον περαιτέρω χρήστη. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, υποχρεούστε να μεριμνήσετε για την απόκτηση των αναγκαίων δικαιωμάτων. Όταν λαμβάνεται έγκριση, η έγκριση αυτή ακυρώνει την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση και δεν σας παρέχεται σχετική άδεια.

Η «οικογένεια» των ιστοτόπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα europa.eu, παρέχει συνδέσμους προς ιστοτόπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν τους ελέγχει, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.